

socialmedicinsk tidskrift

**femtiofjärde årgången okt—nov 1977
häfte 8—9**

Industrivägen 13, Solna. Tfn 08/83 20 83
Postadress: Fack, 104 01 Stockholm 60
Postgiro 1179-1

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare
Axel Gisslén, biträdande redaktör
Brita Bahrton, redaktionssekreterare

Redaktionsutskott:

Erik Allander, professor i socialmedicin, Huddinge
Ragnar Berfenstam, professor i socialmedicin,
Uppsala
Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping
Arne Borg, bitr. socialdirektör, Stockholm
Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering,
Göteborg
Bengt Lindegård, professor i socialmedicin,
Göteborg
Gunnar Lindgren, professor i socialmedicin, Lund
John Lovén, sektionschef, Stockholm
Georg Svahn, socialdirektör, Stockholm
Bengt Söderberg, socialchef, Solna
Gösta Tibblin, professor i socialmedicin, Umeå
Willy Viklund, socialchef, Östersund

Socialmedicin i u-land

SMT presenterar denna gång ett temanummer om socialmedicin i u-land. Huvudsakligen med referens till Afrika. Det är ett nästan orimligt stort och svårt ämne. Men viktigt. Det är viktigt av åtminstone tre skäl.

Det bör föras en bredare debatt om inriktningen av Sveriges biståndspolitik på detta område. Inte för att vi påstår att den var fel inriktad. Men den måste vara förankrad i en medveten opinion.

Svensk socialmedicinsk personal behövs i u-land. Många söker sig också ut via i första hand SIDA men också via frivilliga organisationer. Vi hoppas att innehållet i detta temanummer kan stimulera till sådana insatser. Och att det ger impulser och tankeställare om vad sådana insatser innebär.

Kanske kan en vidgad debatt om u-ländernas hälso- och sjukvårdspolitiska problem till och med ge tankeställare om vår egen hälso- och sjukvårds uppbyggnad, arbetssätt och — resurser.

Skillnaderna mellan vår hälso- och sjukvård och den som finns i u-länderna är dramatiska. De omgivningshygieniska bristerna. De näringshygieniska bristerna. Bristen på resurser för effektiv sjukvård i vår bemärkelse.

Men den viktigaste skillnaden är denna: Vår hälso- och sjukvård är en del av och oupplösligt förbunden med vår höga teknologiska och ekonomiska standard. Det kan också uttryckas så här: Den är en del av och baserad på vår internationellt sett exceptionellt höga resursförbrukning. Denna resursförbrukning är idag så hög att den aldrig kan bli en uppnåelig förebild för hela världsbefolkningen. Världsbefolkningen kommer aldrig ens i närheten av den.

Detta är ett axiom.

Den obehagliga frågan om vilka slutsatser vi drar av detta för egen del kan vi lämna därhän i detta sammanhang. För utvecklingen av hälso- och sjukvården i u-länderna är en slutsats nödvändig att dra: deras hälso- och sjukvård kan inte kopieras på vår.

Försöker man göra det skapar man en organisation och resurser som bara kan nyttjas av små eliter bland u-ländernas befolkning. De begränsade resurserna för denna sektor leder till detta. Den ekonomiska och kulturella situationen i övrigt medverkar också till detta.

I den biståndspolitiska diskussionen kommer man därför inte ifrån det perspektiv som Bo Haglund tar upp i sin artikel. Det viktiga med en nykolonial ekonomisk och politisk struktur är just att den bevarar och förstärker en ojämlik resursfördelning. Ojämlik mellan geografiska områden och ojämlik mellan olika skikt av befolkningen.

Vad kan vi ge inom ramen för svenskt bistånd?

Hjälp att analysera problemen och planera för en hälso- och sjukvårdspolitisk strategi som går ut på att medvetandegöra och aktivera människorna i byarna.

Kunskap om basal hälso- och sjukvård, anpassad och förmedlad på sådant sätt att den kan fungera på de ekonomiska och kulturella villkor som kommer att vara de flesta människornas villkor i u-länderna under mycket lång tid.

Materiellt stöd med strategisk utrustning för det basala hälsoarbetet, för undervisning och för enkel diagnostik och behandling.

I några hundra år har europeiska erövrare, kolonisationsmän och missionärer i både politik och religion klampat omkring i Afrika med sin etnocentriska förblindelse. Människorna där behöver vår hjälp. Del i vår kunskap och del i våra resurser. Men de behöver få hjälpen på sina villkor och med respekt för den kulturella identitet som européerna tidigare våldfört sig så svårt på.

Axel Gisslén